

Are Our Precious Tefillos Ever Left Unanswered?
פרשת ואתחנן – שבת נחמו, תשע"ו

1) **יערות דבש – חלק א, דרוש ד (ר' יהונתן אייבשיץ זצ"ל)**

אמנם כבר אמרתי כי עיקר גלות בית שני היה בשביל ראשון, ועוונם סבלנו רק בחסד ה' שהיתה פקידה ביניהם כנ"ל, והנה כל חטא בית ראשון שלא קראו לה' כלל, כדכתיב "אֶקְלִי עִמִּי, אֶקְלוּ לָחֶם; ד' לא קראו" (תהלים יד, ד), וכן ישעיה צווח "ולא אותי קראת יעקב וכו'" (ישע"י מג, כו), ובגמ' דחולין פ' הזרוע (דף קלד:) אמרינן כי ניתן להכחנים זרוע כנגד ויקח פנחס רומח, קיבה כנגד וידקור אל קבתה, ולחיים כנגד ויעמוד פנחס ויפלל, הרי דלחיים כאילו מוכן לתפלה וזעקה, וזהו מאמרו של ירמיה "ודמעתה", לא על חטא בית שני, כי שם היו מתפללים לה' ותמימים היו עם ה', רק על חטא בית ראשון אשר לא קראו לה', וזהו "ודמעתה על לחיה" שהוא כלי המושאל ומוכן לצעקה ותפלה כהנ"ל בפנחס, וזהו שאמר רבא בשם ר"י, כי הדמעה תהיה על חורבן הראשון, כי משם נסתעף חורבן השני, וזהו כאשה על בעל נעוריה, אבל בבית שני כבר היה כבעל מחזיר אלמנתו וגרושתו כנודע, ולכך עיקר הבכי על בית ראשון, וזהו "על לחיה" על ביטול תפלה וצעקה להשם. וראו נא לכמה מגיע ועד היכן ענין תפלה, ועל זה נחתם גזר דין על אשר "ד' לא קראו", וצריך האדם להיות חרד בתפלה, כי זה אשר נשאר לנו בגולה ואין לנו עבודה וזהו עבודה, וכמה יש לאדם להתבונן בו ולעמוד בהכנעה יתירה וכפיפת קומה ומלין לצד עלאי ימלל בנחת ובכונה, ואשרי למי שמתפלל בדמעה ולב נשבר ונדכה, כי לא ישוב ריקם, ועל מה נבטח בגולה ומה יגן בעדנו, אם לא בתפלה ובקשה מקירות לב, או לנו אשר נאמר "סְפוֹתָהּ בְּעֵן לֶךְ, מַעֲבֹר תְּפִלָּהּ" (איכה ג, מד), ומה הוא הענין? הוא אדים והבל שיש בו חטא היוצא מפי איש ואשה כל יום, וביחוד שיחה בטילה בבית הכנסת, ומכ"ש בעת תפלה הכל הוא עולה בעב וענין ומונע לתפלה לעלות, אך אם אדם מתפלל אחר כך בכונה ובבכי ודמעה, מעלה כל תפלות מכמה שנים אשר סביב נקבצו לו...

2) **תורת אמת – שבת נחמו, עמ' 199 (ר' יהודה ליב איגר זי"ע)**

המיד גם בענין הזה. כאשר אנו רואין תפלה משרע"כ לכנס לארצ"ק. שנוודאי לא היה סונוחו לאכול מפריה ולשבע מטובה. [* כמפורסם בחז"ל] ר"ה בהשב בעל כל רוב הכמתו וסכנת קדושתו כשיביא גם לארצ"ק אשר לוירה קדוש וממכים. אז יכה לשלימות החכמה שבקדושה בלי שיעור ונבול והכלית. להדבקות בא"ים ב"ה. ונוודאי יפלא למי לא נחמלא מבוקש אמיתי כזה. אמנם מזה נופא יוכל כל אדם לראות איך נכחו ונסחרו מהשכחות יח"ש מכל מין אנושי. עד שאין מחשבת בוס נכרה חפיכה ביה כלל. שהפילו משכ רבינו פ"ה מונגה הכרואים שנמסרו לו כל מיט שיערי בינה. עכ"ל לא הגיע לסוף דעתו יח"ש. והגייבו על ההפלה רב לך. וכאמרה ז"ל הרבה מזה שמור לך רב טוב כאפון לך. שכאמת נהקבלה תפלתו. מפני שהש"י לפי על שומק רצון משכ רבינו פ"ה שהגיע עד למעלה ממקום בינה. וכן יחן לו רב טוב האפון שיהי נכחר ממנו. כפי בגלוי לפניו יח"ש כבלתח משכ רבינו פ"ה למעלה מדעתו. ומזה יוכל כל נפש ישראל ליקח ק"ו לעלמו להתחזק המיד בתפלה. כי לעולם ההפלה כשעמם לפני הש"י גם אם הוא נכסה מעיניו בכל הזעק. כי לא יוכל האדם לדעת עד היכן הגיע מבוקשו. וכאמור שלמה המלך פ"ה על תפלת ישראל. כי אחי לבדך ידעת את לבב בני האדם. ולפעמים סנה הככחר מפני שזה בעלמו רצונו יחנך שיחפלא ויעקב תמיד. אבל אין שום הפלה שלא העשכ רושם. וע"ז אמר משכ רבינו פ"ה בסדרה זו לאחר בסיפור מטעם תפלתו. כי מי גוי גדול אשר לו וגוי כה' אלהינו בכל קראנו אליו. שמכל כלל נפשות אין תפלה באינה נשמעת. גם אם הוא נכחר מעיני האדם:

בכל העמים קורין פרשת ואחחק בשבת נחמו. ונוודאי אינו במקרה. יש סתך גדול להסמיכות כזה. וי"ל בהקדם לכיבון קריאת שם הסדרה הזאת ואחחק. שנוודאי כל סדרה נכלל בשמה כל הוכן עיניה. ומכ גם בסדרה זו נוודאי רומז השם הזה על ענין הסדרה שנמלא בה כח ענין ההפלה. והנה למי שהולך בחפיכה בכלו כוודאי לא יראה בפ' זוכה ההפלה. ועוד ישפוט מזה בחלילה הפלה לא מעלה ולא מוריד. גם אם יאמין בהשגחה. כי הרי משה רבינו פ"ה מוכחר מין האנוש' כמה הפלות עשה בשאלה אחת קטנה שיכטס לח"י ככל עדת ישראל. ולא סועל. ויכין כה ההפלה. אמנם הדברים האלו אמורים רק לנו עם ס'י. ודבקים באמונה. כסיום ספ'י ואחם כדבקים וגוי. ולפנינו כמאמרים נאמרים מנאן ראינו גדולה עד היכן כועיל כה ההפלה. גדאי' במד"ה. שלא יאמר האדם ככרעשה דייהיקו וכו'. אף שפ"י יחפלא. וכדאיחא ג"כ קוב אל ה' וחזור וקוב. יש טעם שיחנו לך. כי זאת כרור לכל נפש ישראל. אשר בעיני עושי בני חיי מווי אין גלוי לפני האדם מה הטוב לפניו בחמת. ויכול להיות שגם אם הוא מתפלל על אחי מבוקש ולא ישינו. מפני שהש"י חפץ בטובתו האמיתי. אמנם בעיני שמים אשר נפש ישראל יעק מקירות לבו. עד אנה ה' החזיר פניו ממני. ועד אנה אשיח ענת נפש. אשר מדומה לי שכל רצוני לזכות לחיות בנועם ס'י. ועכ"ז ישועה רחקה ממני. וע"ז ידוע לב כל הדוים. כי עפ"י דעה וחפיסת האדם לא ימלא טעם למי לא ימלא מבוקשו. וע"ז כה ענין סדרה זו לחזק לב האדם. לכל יחראל מן ההפלה

3) דברים (ואתחנן) – פרק ג, פסוקים כג-כו

כג וְאַתְּחַנֵּן אֶל ד' בְּעֵת הַהוּא לֵאמֹר. כִּד אֲדֹנָי י אֱלֹקִים, אֶתְּה הַחֲלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ אֶת גְּדֻלְךָ וְאֶת יְדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֶל-בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ, אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכַגְבוּרֹתֶיךָ. כה אֶעֱבְרָה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן: הֲהָר הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹ. כו וַיַּתְעִבֵר ד' בִּי לְמַעַנְכֶם, וְלֹא שָׁמַע אֱלֹי; וַיֹּאמֶר ד' אֵלַי, רֵב לְךָ אֶל תּוֹסֵף דְבַר אֱלֹי עוֹד בְּדַבְרֵךָ הַזֶּה.

4) דברים רבה – פרשה יא, סימן י

ומנין שהתפלל משה באותו הפרק חמש מאות וחמשה עשר פעמים שנאמר "ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר" (דברים ג) ואתחנן בגימטריא הכי הוי.

5) פני יהושע – מסכת ברכות דף לב.

ובדרוש העליתי עוד שזה פירוש הפסוק "רֵב לְךָ אֶל תּוֹסֵף דְבַר אֱלֹי עוֹד" שאילו התפלל משה עוד תפלה אחת שהם תקי"ו (516) ועולה ו' פעמים כמנין אלקים (86) היה ממתיק בזה ו' בתי דינין האמורין בפרק במה בהמה והיה נענה בתפלתו, לכך אמר לו אל תוסף דבר ועיין עוד בסמוך:

6) תהלים – פרק קמה, פסוק יח

קָרוֹב ד' לְכָל קִרְאָיו לְכָל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֶמְתּוֹ.

7) מנחת אשר – שיחות על התורה, פרשת ואתחנן, עמ' שלח-שלט (ר' אשר וייס שליט"א)

ראה נא דבר פלא. הנה תולדות ימי עולם הלא הם ששת אלפים שנה וכמו שאמרו (ר"ה ל"א ע"א, ע"ז ט' ע"א, סנהדרין צ"ז ע"א) אמנם במדרש אותיות דרבי עקיבא (בתי מדרשות ח"ב עמוד שני, וכ"ה ביוצר לשבת שלפני שבועות) איתא דקדוק החשבון ששת אלפים וצ"ג שנים. והנה משה רבינו התפלל תקט"ו תפלות לפני מותו שהיה בשנת שני אלפים תפ"ח (2488) שנה מבריאת עולם (כמבואר בסדר עולם לר"י בן חלפתא) ואם נוריד ב"א תפ"ח (2488) מששת אלפים צ"ג שנה (6093) נמצא שלשת אלפים שש מאות וחמש שנים (3605) שהם בדקדוק תקט"ו שמיטין, ונראין הדברים שהקב"ה נטל את תפילותיו הטהורות של אב הנביאים. ובמקום להענות לבקשתו ליכנס לארץ ישראל, האציל הקב"ה תפילות אלה לכנסת ישראל להבטיח כי לא תשכח מפי זרעו ובני ישראל יגיעו בשלום שלמים בתורתם ובאמונתם לקץ הימין תפילותיו של משה לא יצאו ריקם אלא עלו לרומם של עולם ומשם השפיעו על כל עתידו של כלל ישראל... והדברים מבהילים! תפילותיו של משה לא יצאו ריקם אלא עלו לרומם של עולם ומשם השפיעו על כל עתידו של כלל ישראל.

8) פרדס יוסף החדש – פרשת ואתחנן, אות א [עמ' צז] (ר' דוד אברהם מנדלבוים שליט"א)

כ"ק מרן אדמו"ר בעל הבית ישראל מגור זצ"ל אמר (במוצאי ט' באב תשל"ג בחיפה בקו"פ) שענין הסמיכות של פר' ואתחנן לט' באב הוא, כיון דבטי' באב קוראים "גם כי אזעק ואשוע שתם תפילתי וגו'" (איכה ג, ח). ועוד "סכותה בען לך מעבור תפילה" (שם פסוק מ"ב) והיינו שהקב"ה לא קיבל התפילות, וגם כאן בפרשתנו אנו רואים שהקב"ה לא קיבל את תפילותיו של משה רבינו ע"ה שרצה להכנס לא"י, אך מ"מ כתיב כאן: "ואתחנן אל ד' בעת ההיא לאמר", ומה הכוונה בתיבת "לאמר"? שמשה רבינו ביקש בזה על כל הדורות, אפי' שידע שבעת לא מקבלים את תפילותו, וכן יהיה עוד דורות שלא יקבל הקב"ה תפילות בני"י (וכנ"ל מפסוקי איכה) מ"מ ביקש: "לאמר", שיהי' עוד זמנים שיוכלו בני"י לבקש ולהתפלל ותפילותיהם יתקבלו, וזה ענין הסמיכות של פר' ואתחנן לט' באב עכד"ק.

9) *The Soul of Jerusalem (Teachings of Rabbi Shlomo Carlebach) pg 38-39*¹ - Sometimes we are angry at G-d because we think that He doesn't listen to our prayers. Reb Tzadok HaKohen says something so strong.² **The truth is that G-d listens to every prayer. But sometimes, while I am praying, I'm already making plans of what to do if G-d doesn't help me.** So G-d says, "Listen, brother, do your thing. I don't want to disturb your plans." Imagine what would happen if a *Yiddele* came to G-d and said, "Ribbono Shel Olam, I *mamesh* don't know what to do." **We still think we could manage without the Beis Hamikdash, without the Holy Temple. We still think we can manage without Mashiach's coming.** Let's be very honest with each other. We all are hoping for Mashiach to come, but we are still making plans in case he doesn't... Sometimes I look at little daughter, and I want nothing more than for Mashiach to be here to teach her. But then I think that if the Messiah doesn't come, I might send her to this school or to that school. The Ribbono Shel Olam says, "Listen, brother, don't let me interfere with your daughter's education. Do your thing." **But imagine what would happen if I stood before G-d and said, "Ribbono Shel Olam, I *mamesh* need the Mashiach because I have nobody else to send my daughter to study with." Then the Messiah would *mamesh* be here.**

¹ Compiled by Rabbi Shlomo Katz (2014)

² עיין צדקת הצדיק – אות ריא-ריג